

ŻYCIE NOWOGRÓDZKIE

PISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Wychodzi codziennie.

Adres: Redakcji i Administracji
NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja Nr. 1.
Telefony Nr. 75, 100
CZYNNĄ CODZIENNIE z wyjątkiem świąt
od godz. 11 rano do godz. 2 w nocy.

CENA PRENUMERATY miesięcznie . 2.40

CENA OGŁOSZEŃ: przed tekstem 30 gr., w tekście
(przed kolumną) 40 gr., za tekstem 15 gr. za milimetr
jednoszpaltowy, drobne za wyraz 10 gr., posady
i prace poszukiwane po 5 gr. za wyraz.
Fantazyjne i tabele o 50% drożej.

W WIEKOPOMNĄ ROCZNICĘ...

...I niech was to nie przesłusza, że tak podłość górą wszędzie,

Z Wiary waszej — Wola wasza, z Woli waszej — Czyn Wasz będzie".

Zgm. Kosiński „Psalm Wiary”.

Kiedy Polskę niepodległą, Polskę Chrobrych i Jagiellonów rozdarto po raz pierwszy na trzy części, sumienie narodu ocknęło się. Wszystko to, co było tylko szlachetnym, co czuło sercem kochającym Kraj, szukało ratunku. I rzecz zadziwiająca, że szukano tego ratunku tylko dlatego, że w głębi duszy narodu tkwiła olbrzymia, może nawet podświadoma wiara we własne siły, wiara, której Czynem była wiekopomna Konstytucja 3 Maja.

Dziękuję lat mroźczej pracy Staszica, Kollataja i innych wielkich umysłów wydało swój owoc. A było to tem dziwniejsze, że w ciągu tych lat, pracowali równocześnie wrogowie konstytucji. Pracowała Moskwa, pracowały Prusy, Austria, pracowali smutnej pamięci Targowiczanie.

I kiedy zdawało się, że już, już, a praca dwóch dziesięcioleci przepadnie bezpowrotnie, dzięki podłości jednostek, zdradcy narodowych, służalców Rosji, Wiara i Wola zrodziły Czyn — Konstytucja została ogłoszona. Zniszczyły ją Targowiczanie, zniszczyły zatwardziały sumienia służalców Katarzyny II. Nie mogła krew powstańców Kościuszkowskich. Polskę wykryślono z karty geograficznej, jako państwo.

Pomimo tego jednak Konstytucja 3 Maja wprowadzona w ówczesnej Europie, bez rozlewu krwi, nie drogą rewolucji, lecz drogą nadania dobrowolnie praw warstwowemu społecznemu, odsuniętych dotychczas od pełnego korzystania z tychże, pozostanie po wszystkie czasy świadectwem wielkości umysłu i serca ich twórców, pozostanie pomnikiem Czynu, zrodzonego przez Wolę.

Odo tego czasu kraj Polski ockiał krwią pod sztandarami Napoleona, ockiał krwią powstańców 1831, 46, 48 i 63 r., ockiał krwią męczenników sybirskich, ściany więzień pruskich i austriackich, wchłonęły w siebie jęki konających. A kiedy przyszedł pamiętny rok 1914, poszły w bój zastępy polskich legionistów, pod wodzą Komendanta Józefa Piłsudskiego, po-

szły z Czynem zrodzonym przez Wiarę i Wolę.

Ta sama Wola i Wiara kazała przedierać się na Murman, kazała ginąć we wrogim mundurze zaborcy dla Polski.

Polska uzyskała wolność. Wiekowakrzywdę naprawiono. Naczelnik Państwa Józef Piłsudski zwołał Sejm Polski, Sejm Ustawodawczy, który opracował Konstytucję. Nie pora na jej krytykę. Dnia 17 marca 1921 r., jak przed 130 laty rozkołysały się dzwony świątyni warszawskich.

Zdawało się, że nad idącymi posłami do katedry św. Jana unoszą się duchy twórców Konstytucji 3 Maja.

Niestety! Przyszła nowa Targowica! Przez naród przeszedł dreszcz niepokoju, z ust do ust biegnęło pytanie, co będzie?

Ci, którzy krew swoją leli w światowej wojnie z myślą o Polsce wyzwolonej, z trwogą patrzyli na to co się dzieje, nie

znając co to trwoga, gdy stał pod gradem kul.

Sejmowładztwo, warcholstwo, przepukstwo stało się patentem do robienia kariery.

Widocznie jednak Opatrzność Boża czuwa nad Polską. Bo oto, gdy zdawało się, że Targowica sejmowładztwa zgubi pozostałe Państwo, Wola zrodziła Czyn.

Naród się ocknął! Poszli precz ci, którzy handlowali jego godnością, Sejm polski odrodził się.

To też, gdy święcimy święto Trzeciego Maja, winniśmy pamiętać wszyscy, a przede wszystkim ci, którym ostatnio naród dał jako suwerenom władzę, mogącą Konstytucję polepszyć, że może czeka ich trud, może będą na ich szlachetne zamierzenia płać podli, lecz nie wolno im zapaść trwogi. Nie wolno im tracić Wiary, rodzącej Wolę, z której powstanie Czyn.

Tragiczna śmierć

jednego z asów lotnictwa polskiego

Wczoraj wieczorem pod wsią Sclagiy gm. dokudowskiej pow. lidzkiego zginął śmiercią tragiczną jeden najslawniejszych lotników polskich porucznik Cichocki z 11 pułku lotniczego stacjonującego w Lidzie. Tragicznie zmarły posiadał sławę światowego lotnika i rokował wielkie nadzieje na przyszłość.

Na zeszlatorocznych międzynarodowych konkursach lotniczych w Szwajcarii, mając za współzawodników najlepszych lotników świata, zdobył on dla Polski 2-gie miejsce.

S. p. por. Cichocki odbywał lot na aparacie „Spaad 61” i gdy znajdował się na wysokości 2 tysięcy metrów aparat dostał się w „korkociąg” i zaczął spadać, co widząc Cichocki próbował go wyprostować, jednak bez skutku.

Chcąc się ratować wyskoczył ze spadochronem, który niestety rozwinął się dopiero nad samą ziemią, a lotnik spadając formalnie zarył się całym kadłubem w błotnisty grunt, ponosząc śmierć na miejscu. Aparat uległ zupełnemu zderżotaniu.

Postępy ekonomiczne Polski

POZNANŃ, (Pat) 2-V. Tegoroczne Targi Poznańskie wykazują znaczny postęp w porównaniu z zeszlatoroczniemi.

Ilość wystawców znacznie wzrosła, gdyż w roku bieżącym jest ich 1600, t. zn. o 200 więcej niż na poprzednich targach. Również znacznie wzrosła frekwencja zwiedzających.

Co do zawartych transakcji handlowych, to brak jest jeszcze konkretnych danych, jednakże rozmowy prowadzone już w pierwszych dniach targów dowodzą — i takie jest zdanie większości wystawców — że transakcje te znacznie przewyższą przeprowadzone w ubiegłym roku.

Lot Warszawa—New-York

WARSZAWA, 2-V. (tel. wł.). Niezależnie od lotu transatlantycznego majorów lidzkiego i Kubali, powstał nowy projekt lotu wojskowego Warszawa-New-York, który odbędzie się pod kierownictwem jednego z

czołowych lotników polskich porucznika Kaliny.

Por. Kalina wyjechał do Amsterdamu w celu kupna aparatu systemu „Fokkera” na którym ma się odbyć lot.

Program uroczystości obchodu Święta Narodowego 3-go Maja w Nowogródku

O godz. 7 rano pobudkę odegra Konny Oddział Sokoła. O godz. 9.45 zbiórka wszystkich oddziałów, biorących udział w defiladzie: oddziały Związku Strzeleckiego, kompanja Policji Państwowej, hufiec szkolny żeński i męski, Straż Pożarna, T.O.S., Związek młodzieży wiejskiej, oraz zakłady szkolne i delegacje.

O godz. 10 uroczyste nabożeństwo w kościele św. Michała, oraz w świątyniach wszystkich wyznań.

Po nabożeństwie odbierze raport i defiladę na rynku koło „Ogniska” p. Wojewoda Beckowski.

O godz. 13 zawody sportowe. Biegi na przelaj. Start upodnoża Zamku. Trasa biegu będzie widziana z góry Zamkowej. W zawodach biorą udział drużyny żeńskie i męskie. Sędzią będzie p. Cis-Bankiewicz, kierownikiem zawodów będzie p. podkomisarz Mejer, gospodarzem kom. Obw. Zw. Strzel. p. Guzikowski.

O godz. 13 odbędzie się poranek dla młodszych dzieci szkolnych w sali Straży Ogniovej z następującym programem: 1. Prolog — przed kurtyną — uczeń. 2. Przemówienie — p. Uszalowiczówna. 3. Chór — 2 pieśni: a) Nadszedł 3-ci Maj — Nowowiejskiego, b) Przaśniczka — Moniuszko. 4. Deklamacja przy fortepianie. 5. Trzeci Maj — obrazek sceniczny z tańcami i ćwiczeniami. 6. Chór: a) Nad kołyską, b) Hej Polska nie zginęła. 7. Żywy obraz — Apoteoza Konstytucji i deklamacja. 8. „Jeszcze Polska nie zginęła”.

O godz. 17 w sali Straży Ogniovej przedstawienie dla młodzieży szkolnej. Jednocześnie o godz. 17-ej odbędzie się skadymja w świetlicy policyjnej.

O godz. 20 w sali Straży Ogniovej popularne przedstawienie amatorskie „Błątek Opejany” odegrane będzie przez członków Zw. Strzeleckiego. Przed przedstawieniem przemówi o znaczeniu Konstytucji 3 Maja p. Cis-Bankiewicz. Po przedstawieniu zabawa tańeczna.

O godz. 20 Koncert w salach „Ogniska” z udziałem artystycznych sił miejscowych i wileńskich. (Cena wejścia 2 zł. — ucząca się młodzież 50 gr.)

W program koncertu wchodzi: przemówienie prof. Majchrzyckiego, produkcje kwartetu uczniów gimnazjum Państwowego, śpiew prof. Adama Ludwiga z Wilna. Deklamacja p. Ruszczyca.

Przez cały dzień 3-go maja odbędzie się będzie zbiórka uliczna na Dar Narodowy 3-go maja.

Konferencja Polsko-Litewska w Kownie

5 b. m. wyjeżdża delegacja polska do Kowna

WARSZAWA, 2-V. (tel. wł.).

W dniu 7 b. m. rozpocznie się w Kownie konferencja polsko-litewska.

Wyjazd delegacji polskiej z Warszawy nastąpi w dniu 5 b. m. t. j. w sobotę. Na czele delegacji polskiej stać będzie naczelnik Wydziału Wschodniego M. S. Z. Hołdówko.

W skład delegacji wejdą prof. Julian Makowski naczelnik Wydziału Traktowego, sekretarz generalny konferencji w Królewcu Perkowski, oraz kilku ekspertów finansowych z ramienia Minister-

stwa Skarbu.

Na konferencji tej zostaną omówione sprawy: zawarcia układu o bezpieczeństwie finansowe z związane z kwestją wazjennego odszkodowania.

Jak wiadomo, na konferencji w Królewcu delegacja litewska przedłożyła delegacji polskiej pretensje Litwy o odszkodowanie, za straty poniesione przy zajęciu Wilna przez gen. Żeligowskiego. Finansowe pretensje Polski do Litwy zostaną przedłożone na konferencji w Kownie.

Zgon ofiary wypadków warszawskich

WARSZAWA, 2-V (tel. wł.).

W szpitalu św. Rocha, zmarł 19-letni robotnik Czesław Bla-

chowicz, poraniony w czasie demonstracji w dniu 1-go maja.

Prace Sejmu

Posiedzenie Komisji Budżetowej

(Telefogram od naszego korespondenta z Warszawy)

Budżet Ministerstwa Sprawiedliwości

Dziś Sejmowa Komisja Budżetowa obradowała nad budżetem Ministerstwa Sprawiedliwości.

Dłuższe przemówienie wygłosił minister Mępsztowicz, który zaznaczył, iż preliminarz budżetowy wykazuje po stronie dochodów 36.500.000 zł. po stronie wydatków 107.500.000 zł. przytem 12.000.000 zł. przeznaczona są na inwestycje.

Gros wydatków idzie na pokrycie uposażenia, zaznaczył przytem należy, że posażenie sędziów, w stosunku do innych resortów, jest dla nich krzywdzące. Zwykła wydatków spowodowana jest nieodpowiednim powiększeniem etatów i podwyższeniem uposażenia.

Sprawa więziennictwa przedstawia się zupełnie dobrze. Ministerstwo dąży obecnie do jak najniższego zwalniania przedterminowo więźniów. Brani są przytem przedewszystkiem pod uwagę więźniowie, niepełni i rokujący poprawę w przyszłości.

Zwalnianie dochodzi obecnie do 300 osób miesięcznie.

Stan sanitarny więzień nie jest zły. Ogólna ilość szpitali więziennych wynosi 11 przytem procent śmiertelności wśród więźniów wynosi zaledwie 1%.

Ogółem więźniów w Polsce jest 31350 z czego politycznych 2361. Koszt wyżywienia więźniów wynosi tygodniowo 6 zł. 37 gr.

Na więziennictwo preliminarz budżetowy przewiduje 10 milionów.

Następnie zabrał głos sprawozdawca budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości pos. Rozmaryna (Kolo Żydowski), który stwierdził dalsze postępy w unifikacji, poprawa jednakże stosunków w

tej dziedzinie posuwa się bardzo powoli.

Komisja Kodyfikacyjna pracuje—mimo stałego nacisku ze strony Ministerstwa bardzo powoli.

Podnosi również referent konieczność unifikacji w dziedzinie adwokatury.

Referent stwierdza, iż administracja w sądownictwie jest zrowana, natomiast wymiar sprawiedliwości szwankuje ze względu na brak odpowiednich pomieszczeń, co jest szkodliwe zarówno ze względu na presję sądownictwa; jak i na sprawy czysto techniczne.

Referent nie zgłasza żadnych poprawek zmian w preliminarzu, przedłożonym przez Rząd.

W dyskusji pierwszy zabrał głos poseł Róg z Wyżlewo, który zgłosił wniosek przeniesienia z wydatków na więziennictwo 1.000.000 zł. na podwyższenie ilości etatów sędziowskich.

Pos. Trampczyński (Zw. Lud. Nar.) uważa, że cały budżet jest wydatki i wywaja stronniczość oraz Rząd, aby zwrócić na to baczną uwagę. Podkreśla jednak, że oszczędności nie mogą dotyczyć zmniejszenia płac, względnie etatów sędziowskich.

Pos. Polakiewicz (B.B.) stwierdza, iż Komisja Kodyfikacyjna pracuje zbyt powoli i koniecznym jest przyspieszenie jej prac. Proponuje podwyższenie dochodów o 2.000.000 zł., z przeznaczeniem sumy tej na najważniejsze braki w dziedzinie inwestycji. Podkreśla brak sędziów na Kresach Wschodnich i proponuje, by młodych prawników kierować, których nadmiar jest w centralnych Ziemach, na Kresy.

Ruina łatwowiernych kapitalistów

Czerwonice będą stemplowane

W związku z bankructwem gospodarczym i ogromnym spadkiem czerwonicy, — z Rosji sowieckiej rozeszła się pogłoska o zamierzonym przez władze sowieckie ostemplowaniu będących w obiegu czerwonicy. Byłoby to nową palupką dla kapitalu, nieopatrznie akredytującego wątpliwie wartości walory sowieckie; ruiną wielu łatwowiernych i jeszcze jednym dowodem operania się sowieckiej egzystencji na łupieństwie.

Dodać należy, że od dłuższego czasu wprowadzono w Rosji sowieckiej ogromne obniżenie w wozie i wywozie czerwonicy i stosowanej przytem bezwzględności w konfiskacie u nie-

świadomych cudzoziemców pieniędzy, o czym swego czasu donosiliśmy.

Nie króla, lecz Wodza Narodu Afganistańskiego podejmować będą Sowiety

Tak interpretują Sowiety symbol władzy króla Amanullacha, w związku z ogromnymi przygotowaniem na przyjęcie wschodniego wodza.

Porozumie swe odstąpienie od wyznawanej teorii, nie uznającej

Król Amanullah opuścił wczoraj Polskę

Przejazd władcy Afganistanu przez Baranowicze i Stołpce

W Baranowiczach

(Telefon własny)

Już o godz. 16. min. 30, na dworzec pociągów pośpiesznych przybył pod dowództwem majora Lisko oddział honorowy w skład, których wchodził szwadron 26 p. ulanów Wielkopolskich pod dowództwem rotmistrza Cendr i kompanja KOP u pod. dow. kapitana Nowickiego. Oddziały honorowe wyciągnęły się szpalemem wzdłuż toru, na który miały nadejść pociąg z Dostojnym Gościem. W krótko potem przybył dowódca O. K. IX, gen. Trojanowski, dowódca 20 dywizji piechoty gen. Poczeski, p. starosta Kulwicz, szef sztabu O. K. pulk. Stamirowski, pulk. Abraham dowódca 26 p. ulanów, pulk. Juszczański dow. 2-jej bryg. K. O. P., dow. 9 D. R. K. pulk. Jagielnicki, komendant policji nadkonisarz Bała i szereg wyższych oficerów i urzędników.

Punktualnie o godz. 17 m. 7 wjechał na stację pociąg wiozący króla Amanullacha, równocześnie orkiestra 26 p. ul. odegrała hymn afgański.

— Gdy pociąg stanął wysiedli z wagonu gen. Sosnkowski w towarzyszywie pulk. Wieniawy-Długoszowskiego, któremu gen. Trojanowski złożył raport, po czym zbliżył się do wagonu w którym znajdował się król Amanullah. Po chwili wychodzi z wagonu warta honorowa, prezentuje broń, w drzwiach ukazuje się Król w jasnym garniturze cywilnym z laską w ręku, podtrzymywany przez dwóch członków ze swity.

Po zejściu z wagonu gen. Sosnkowski przedstawił Królowi generałów: Trojanowskiego, i Poczeskiego. Następnie Dostojny Gość odebrał raport od majora Siski i przeszedł przed frontem oddziałów honorowych, poczem powrócił do wagonu. Przez cały ten czas orkiestra grała marszał afgańskiego.

Po chwili pociąg ruszył w kierunku Stołpców.

Do pociągu wsiadł celem odprawienia go, naczelnik Wy-

działu Drogowego inż. Neyman. Odejście pociągu poprzedził odjazd parowozu pilotującego. Pociąg królewski składał się z 2 parowozów 9 wagonów osobowych i 3 towarowych.

Na dworcu przed ogrodzeniem zgromadziły się tłumy publiczności, których uwagę zwracała królowa afgańska, widoczna w jednym z okien wagonu, żywo rozmawiająca z otoczeniem.

W Stołpcach

(Telefon własny)

Wczoraj punktualnie o godzinie 18.35 przybył do Stołpców pociąg Pana Prezydenta, wiozący Królewską Parę Afganistańską. Królestwo odprawiali gen. Sosnkowski z żoną, pulk. Wieniawa-Długoszowski, gen. Trojanowski, pulk. Stamirowski i radca Ministerstwa Spraw Zagranicznych dr. Raczyński.

Na dworcu w Stołpcach powitał Dostojnych Gości starosta stołpecki Kuroczycki i burmistrz Cwalina. Nacz. Wydz. Bezp. Jarocki podinsp. Roszkowski, Król wysiadł z wagonu i po odebraniu raportu, przeszedł przed frontem honorowego bataljonu 78 p. p.

Następnie powitał go starosta Kuroczycki. Na dworcu pojeździł król Króla imieniem Pana Prezydenta gen. Sosnkowski, w imieniu Marszałka Piłsudskiego pulkownik Wieniawa-Długoszowski. Król w swem pożegnaniem przemówieniu zaznaczył, że dni spędzone w Polsce zachowa na zawsze w pamięci i podziękował za niezwykłe gościnne przyjęcie, które go do glebi wzniosło. Zwracając się do pulkownika Wieniawy-Długoszowskiego zaznaczył, że armia polska jest b. dzielna i prawdziwie imponowała swym wyglądem.

Na spotkanie Królowi przybył poseł afganistański przy S.S.R. i szef protokołu Obolenski, oraz przedstawiciele sowieckiej armji. Przy wagonie królewskim pełnili straż honorową wyżsi oficerowie sowieccy w galowych mundurach wzorowanych na dawnych mundurach kozackich. O godz. 7.20 pociąg sowiecki wyruszył w dalszą drogę.

Pociąg wiozący Królewską Parę Afganistańską minął strażnicę Kolosowo o godzinie 8.10.

Posiedzenie poselskich Kół Regionalnych woj. Wileńskiego i Nowogródzkiego

Dnia 1 maja r. b. odbyło się w Wilnie pod przewodnictwem pos. Piłsudskiego czwarte z rzędu wspólne posiedzenie Kół regionalnych posłów i senatorów B. B. W. z Rz. z województw Wileńskiego i Nowogródzkiego.

Na posiedzeniu tem omówiono i zdecydowano ostatecznie sprawę utworzenia odrębnych Kół poselsko-senatorskich dla obu województw.

Sprawa ta była przedmiotem obszernej dyskusji na uprzednich wspólnych zebraniach.

Wysuwane były dwie koncepcje: utworzenia wspólnego Koła dla obu województw łącznie, oraz druga — utworzenia odrębnych Kół dla każdego województwa z osobna.

W wyniku dyskusji zapadła na uprzednich zebraniach uchwała, że ostateczną decyzję w te sorawie ma powziąć Kolo Nowogródzkie i że do decyzji tej dostosunkuje się Kolo Wileńskie.

Na omawianem zebraniu sen. prof. Kamieniecki oświadczył w imieniu Kola Nowogródzkiego, iż w Kole tym przeważała opinja za koniecznością utrzymania odrębności obu Kół wojewódzkich, proponując jednocześnie odbywanie wspólnych posiedzeń i wybór wspólnych referentów dla spraw jednakowo dotyczących obu województw.

Zebrań przyjęło do wiadomości powyższe oświadczenie i, następnie aprobując wniosek sen. prof. Kamienieckiego wybrało wspólnych referentów i koreferentów dla opracowania aktualnych zagadnień obchodzących oba Kola. Referat ekspozycji drzewa w związku z Konwencją polsko-niemiecką objął sen. Wańkowicz—koreferat pos. Raczkiewicz, referat produkcji i handlu inem — pos. Taurugiński, koreferat — pos. Rdulitowski, referat oświaty białoruskiej pos. Okulicz, koreferaty: pos. dr. Brokowski i pos. Mokszecki, referat nowelizacji ustawy o umowach przyrzeczenia sprzedarzy nieruchomości pos. Podolski, koreferat sen. Abramowicz jeferat ujednostnienia pracy społeczno-rolniczej pos. Taurugiński, koreferat — pos. Rdulitowski, referat reformy podatkowej—pos. Podolski koreferat pos. Kamiński, referat dostarczenia drzewa ludności — sen. Wańkowicz, koreferaty, pos. Raczkiewicz i sen. Soroko.

ni proped. w zakresie tych przedmiotów) w terminie I. dla osób, znających język niemiecki w zakresie seminarjum naucz.

W Kielcach. Robót ręcznych. (Wyrob pomocy naukowych w zakresie potrzeb szkoły powsz.) W terminie I. (W. K. N.) Dla osób, posiadających przygotowanie conajmniej w zakresie kursu robót ręcznych dla niewykwalifikowanych.

W Krakowie. Jez. i kult. polskiej (Dla naucz. Polaków pracujących w szkołach polskich zagranicą). W terminie III. Wzrostki przyjęcia w osobnym komunikacji. Nauczycieli czynnych w kraju nie przyjmuje się. (W. K. N.)

Historyczny. (Konstytucja 3 maja i 17 marca na tle rozwoju parlamentaryzmu, jako wprowadzenie do nauki obywatelskiej).

Kursy wakacyjne dla nauczycielstwa szkół powszechnych

Zgodnie z zapowiedzią wczorajszą podajemy szereg "łowy program kursów wakacyjnych dla nauczycieli szkół powszechnych.

1. Termin I trwa od 3 lipca do 28 lipca, II od 16 lipca do 21 sierpnia, III od 3 sierpnia do 29 sierpnia.

2. Kursy oznaczone „niekwalif.” są przeznaczone dla nauczycieli niekwalifikowanych w tymże zakresie inne kursy są przeznaczone wyłącznie dla nauczycieli kwalifikowanych. Kursy, których tematem jest również fragment programu Wyższego Kursu Nauczycielskiego, oznaczone są: (W. K. N.)

3. Ewentualne zmiany zostaną osobno ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa.

Okręg szkolny krakowski

Na wszystkich kursach z wyjątkiem kursu dla naucz. z zagranicy przewidziane są wykłady z psychologii eksperymentalnej.

W Białej (woj. krakowskie) Propedeutyczny kurs jez. niemieckiego. (Metodyka uczenia jez. obcego, lektura utworów, ćwiczenia w języku i w gramatyce).

powstawanie nowych państw w Europie w XIX w. Metodyka nauczania historii w III i IV oddz.) W terminie I. Należy przywieźć taksy obydwu konstytucyj oraz program nauczania historii w szkole powsz.

Biologiczny. (Teor. opracowanie pracowni przyrodn. w szk. powsz. Cwiczenia z fizjologii roślin w ramach progr. szk. powsz. Hodowle. Muzeum przyrodn. Metodyka nauczania przyrody w oddz. V i VI.) W terminie I (W. K. N.) Pożądane przywiezienie lupy, klucza do oznaczenia roślin i programu nauczania przyrody w szkołach powszechnych.

W Sandomierzu. Matematyczny. (Idea stopn. rozszerzenia zakresu pojęcia liczby. Teoria liczb naturalnych. Geom. teoria liczb ułamkowych. Zagadn. algebra. i stopnia. Podstawy geometrii). W terminie III (W. K. N.)

Fizyko-chemiczny. (Ćwiczenia praktyczne z fizyki i chemji w zakresie programu szkoły Powszechnej i tworzenie pracow-

Remunercja dla nauczycieli religii w szkołach powszechnych

Kuratorjum Wileńskie wysygnawo remunercja dla nauczycieli religii w szkołach powszechnych za miesiąc styczeń i luty.

Pieniądze są do podjęcia w inspektorjatakach szkolnych.

Naprawa dróg w województwie nowogródzkim

Ministerstwo Robót Publicznych otworzyło kredyt inwestycyjny na budowę dróg państwowych w sumie 140 tysięcy złotych, oraz udzieliło zapomóg na budowę dróg samorządowych 107 tysięcy.

Co słychać nowego?

3 Czwartek

Priz: Królowej, Kor. Polsk.

Jutro: Florjana

Wschód słońca: 3.39
Zachód : 6.52
Długość dnia 15 godzin 13 min.

Kino „Pogoń”

„O czym się nie myśli”

Nabożeństwo na intencję P. Wojewody

Poświęcenie sztandaru szkoły froebrowskiej w Nowogródku

Z inicjatywy szkoły froebrowskiej odbyło się dn. 2-go maja w kościele św. Michała na intencję Solenizanta P. Wojewody Zygmunta Beczkowicza solenne nabożeństwo, celebrowane przez ks. dziekana Dr. Więckiewicza w którym wzięli udział P. Vicewojewoda Godlewski, p. starosta Hryniewski, p. burmistrz Czechowicz, przedstawiciele administracji, Policji Państwowej, oraz szkoły froebrowska z wychowcami. W czasie nabożeństwa odegrała szereg utworów orkiestra Seminarjum Duchownego.

Po nabożeństwie odbyło się w kościele poświęcenie sztandaru szkoły froebrowskiej ufundowanego ze składek dzieci, oraz ceremonij wbijania gwiazdy, której wbił p. vicewojewoda Godlewski, p. starosta Hryniewski, p. burmistrz Czechowicz i inni.

Po nabożeństwie przed kościołem złożyła na ręce p. vicewojewody Godlewskiego życzenia dla P. Wojewody Beczkowicza 5-letnia froebianka Malinowiczka, poczem zastępy szkoły froebrowskiej poprowadziła orkiestra Seminarjum duchownego udala się do swego zakładu.

Zyczenia imieninowe p. Wojewodzie

W dniu wczorajszym jako w dniu imienin pod adresem p. Wojewody Beczkowicza nadeszło szereg depesz i listów z życzeniami.

Między innymi depesze nadesłał minister Składkowski, wojewoda Raczkiewicz, K. O. P. Pozaatem życzenia złożył prezes Sądu Okręgowego p. Galezie-wicz, ks. kanonik dr. Więckiewicz, urządnicy województwa, Gimnazjum Państwowe, Związek Strzelecki i Zw. Str. Pożarnej, Sennarjum Duchowne, Drużyna Harcerska i szereg innych osób tak urzędowych jak i prywatnych.

Remunercja dla nauczycieli religii w szkołach powszechnych

Kuratorjum Wileńskie wysygnawo remunercja dla nauczycieli religii w szkołach powszechnych za miesiąc styczeń i luty.

Pieniądze są do podjęcia w inspektorjatakach szkolnych.

Naprawa dróg w województwie nowogródzkim

Ministerstwo Robót Publicznych otworzyło kredyt inwestycyjny na budowę dróg państwowych w sumie 140 tysięcy złotych, oraz udzieliło zapomóg na budowę dróg samorządowych 107 tysięcy.

Stan weterynaryjny woj. nowogródzkiego

Działalność państwowej administracji weterynaryjnej w woj. nowogródzkim głównie skierowaną została na:

- 1) zwalczanie zaraźliwych chorób zwierzęcych,
- 2) polepszenie stosunków rolniczych,
- 3) uregulowanie nadzoru wet. nad obrotami zwierzętami na targach i stacjach kolejowych,
- 4) oraz nad ekspoztem zwierząt i surowców pochodzenia zwierzęcego.

Na terenie woj. nowogródzkiego walka z chorobami zakaźnymi zwierząt domowych z racji niskiej kultury ludności jest utrudniona, również ujemny wpływ wywiera na stan walki z chorobami zakaźnymi niedostateczna ilość personelu weterynaryjnego, jak również obszary powiatów, przytem brak szybkiej lokomocji uniemożliwia lekarzowi wet. przybycie na czas dla tłumienia tych chorób. Nie mniejsze znaczenie w tempie chorób zaraźliwych winno mieć jaknajrychlejsze uporządkowanie stacji naladunkowych zwierząt na szlakach kolejowych. Obecny stan tych stacji uniemożliwia kontrole nad zwierzętami handlowymi i staje się przyczyną rozpowszechnienia chorób zakaźnych w kraju i zawlekania ich zagranicę.

Brak kolei żelaznych na terenach wschodnich, oraz wysokie taryfy na bliższą przetrzeń sprzyjają rozwojowi przedprażenia zwierząt handlowych pieszko do większych ośrodków—Wilna, Grodna, Białegostoku co wobec zmniejszenia ilości na tych terenach personelu weterynaryjnego uniemożliwia kontrole nad temi zwierzętami. Należyte uregulowanie zakresu i sposobu wykonywania służby wet. samorządowej ułatwiłoby w znacznym stopniu spełnienie zadania przez państwową służbę wet. w walce z chorobami zakaźnymi. Zmniejszenie obwodów weterynaryjnych i obsadzenie ich przez personel samorządowy z należytą zorganizowaniem i dostępnymi dla szerokiej mas rolniczej wet. przybliżył pomoc

wetar. do ludności wiejskiej, uzyska jej zaufanie, a tem samem wpłynie na rychłe uzdrowienie i zwalczanie chorób zaraźliwych w ich zarodku. (Szczegółowy wykaz chorób zaraźliwych wśród zwierząt domowych podaliśmy w jednym z poprzednich numerów naszego pisma).

Stan reżim w województwie pozostawia dużo do życzenia, jednak daje się zauważyć, że magistraty, ostatnimi czasy, pod naciskiem władz nadzorczych wstawily do budżetów na rok 1928-29 kwoty na budowę nowych reżim: Stołpce, Baranowicz i rozbudowę istniejących: Nowogródek, Stanim, Lida; daje się również zauważyć w dziale reżimianym zwrot ku lepszym i w samorządach gminnych.

Obecny stan targowisk zwierzęcych należy uważać za niezadawalniający, najlepiej urządzone są targowiska w pow. lidzińskim, najgorzej w pow. wileńskim. Uporządkowanie tych instytucji możliwym jest pod warunkiem jeżeli odnośnie samorządów kwoty otrzymane z targowisk będą obrabaly na ich uporządkowanie i utrzymanie, jak to przewiduje rozporządzenie Min. Roln. i Spraw Wewn. z dnia 2-VI-1920 r.

W obrocie zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego zauważa się w porównaniu z rokiem 1929 zmniejszenia wywozu z województwa była rogetego o 10650 sztuk, świń 13600 sztuk, koni o 250 szt., produktów zwierzęcych o 38450 kg. Na zmniejszenie eksportu wpłynęły niepomysłne koniunktury rynkowe.

Ze szczegółowych sprawozdań powiatowych lekarzy wet. za rok 1927 wynika, iż czynności ich polegały z jednej strony na zwalczaniu chorób zakaźnych, a z drugiej na współpracy w samorządach, udostępniając leczniczo ludności wiejskiej, jak również na podniesieniu poziomu sanitarnego i urządzeń technicznych w reżimach i na targowiskach.

(D. c. n.)

Z posiedzenia w lesie na siedzenie za kratkami

dostał się Powiatowy Komitet K.P.Z.B. (Telef. od wł. kor. z Wilna)

Wczoraj władze bezpieczeństwa powiatu dzisieńskiego aresztowały w lesie pod Głębokiem, Powiatowy Komitet Komunistycznej Partii Zachodniej Białej, w pełnym składzie w chwili, gdy odbywał jedno z koleżeńskich zebrań.

Skład komitetu stanowiło 13 osób i wszyscy byli obecni na zebraniu, wszyscy też dostali się do więzienia.

Przeprowadzona w mieszkaniach aresztowanych rewizja, wykryła stosy bibuly komunistycznej i dokumenty stwierdzające antypaństwową robotę komitetu i poszczególnych jego członków.

Kronika baranowicka

Rapunek czy oszustwo?

Kilka dni temu niejaką Marią Hryniewiczową ze wsi Wielkie Siolo padła ofiarą rabunka. Jacyś nieznanzi osobnicy zrabowali jej na drodze koło wsi Kalpienica 285 zł. Przynajmniej tak zameldowała policji. Przeprowadzone dochodzenie wykazało jednak, że Marija Hry-

niewiczowa za sumę tę kupiła od nieznanych ludzi rzekomo zegarek złoty kryształowy i pierścionek (w rzeczywistości tombakowe) i otrzymała pozatem srebnego rubla resty.

Czyż nie lepiej przynależ do naiwności, niż przyczynić policji kłopotu?

Nieostrożność przyczyną znacznych strat

Nieostrożność w każdym wypadku smutno się kończy, nieostrożne obchodzenie się z ogniem jeszcze bardziej i może być przyczyną nieobliczonych strat, a nawet ofiar.

Tak też się stało w gminie Zdzieciolskiej, gdzie w pobliżu wsi Ochonowo właśnie na skutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem spłonęło 80 ha lasu państwowego.

Podobny wypadek był w powiecie baranowickim, gdzie mie-

szkaniac kolonij Łanew-Zug niejaki Jan Nagoń palił na swoim polu nie zważając na to, że pora była jaknajmniej odpowiednia — bardzo silny wiatr w kierunku pobliskiego lasu.

Nieostrożność nie kazała długo czekać na wyniki, wkrótce las, należący do Antoniego Junckdzilla zajął się i spłonęło doszczętnie 20 ha, a drugie 20 ha opaliło się.

Straty przekraczają 7.000 zł.

Lekkomysłna zabawa

Dwóch pastuchów ze wsi Kalsienica: Leon i Włodzimierz Wasiliewicz znaleźli na polu granat ręczny.

Chcąc się zabawić nieopatrznie chłopcy roznieśli ogniwo i wrzucili do niego granat.

Rezultat nastąpił bardzo szybko, granat naturalnie wybuchł, a obu chłopców przewieziono do szpitala w Baranowiczach.

Bezplatna premia dla Czytelników „Zycia Nowogródzkiego”

Kto nabył wczorajszy numer „Zycia Nowogródzkiego”, zawierający artykuł, którego tytuł brzmi:

„Poświęcenie sztandaru Stow. Niższych Funkcjonariuszów Państwowych”

A więc uwaga!

Dzisiejszy nakład zawiera również dwie premje w postaci biuletów do kina „Pogoń”.

Kupione egzemplarze „Zycia Nowogródzkiego” należy starannie przechować.

K U P O N

na prawo korzystania z bezpłatnych porad prawnych „Zycia Nowogródzkiego”.

Wyciąć i załaczyć do listu.

ZYCIE LIDZKIE

ADRES:
Suwalska № 40
Tel. 93

Strzelec w Szczuczynie

Ponieważ istniejące w Szczuczynie Stowarzyszenie Młodzieży Chrześcijańskiej niespełnia należycie swego obowiązku fizycznego i duchowego rozwoju swych członków, przeto okazała się koniecznością założenie Oddziału Związku Strzeleckiego, który mógłby wychować w swych szeregach dzielnych obywateli — żołnierzy, kochających Ojczyznę i zdolnych do wszelkich dla Niej poświęceń w myśl wzniosłej idei Twórcy Związku Strzeleckiego — Pierwszego Komendanta Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Mimo licznych utrudnień ze strony łubejszczyńskich wpływowych osobników, niechętnie dla idei Związku usposobionych — Oddział powstał. Był żywym i energicznym i pracowitym, co w dużej mierze zawdzięczać musi swym Twórcom pp.: Romanowi Fiedorowiczowi kierownikowi szkoły, oraz aptekarzowi DREWNIKOWSKIEMU. Wszyscy wymienieni z profesorem seminarium Studenckim dokładają wszelkich starań, by praca ich nie poszła na marne, by powstały Oddział należycie wypełniał swe zadania.

Obecnie liczy Oddział około 50 członków, z czego 38 ćwiczących. Komendantem jest p. Roman Fiedorowicz, kapitan rezerwy, prezesem p. DREWNIKOWSKI i referentem kulturalno-oświa-

towym profesor Studencki. Dnia 29 kwietnia zwiezili Oddział członkowie zarządu obwodu pp. Marian Hanus i Józef Lipiński.

Wyniki inspekcji są — całkowicie zadawalające, członkowie zarządu Oddziału dają gwarancję, iż Oddział Szczuczynski wkrótce stanie się jednym z pierwszych w Obwodzie.

Widać w ich poczynaniach chęć pracy i zapał, a nie apetyty na dużo mówiące, lecz mało dające apetyty i honory.

Wspomniani członkowie Zarządu Obwodu byli obecni na posiedzeniu Zarządu Oddziału, udzielając swych wskazówek i informacji, oraz wysłiili dla strzelców młodzieży szkolnej i ludności kilka filmów naukowych, posługując się przy wieszonym z sobą z Lidy własnym strzeleckim aparatem kinematograficznym.

Przyjazd gości lidzkich i ich inspekcja nawiązały między Oddziałem Szczuczynskim, a Obwodem Lidzkim żywy kontakt, zbliżyły je do siebie i dały strzelcom przekonanie, iż władze wyższe interesują się ich oddziałową pracą.

Nowo powstałemu Oddziałowi i jego energicznemu Zarządowi należy życzyć jak najrychlejszych owoców ich obywatelskiej pracy dla dobra i potęgi Ojczyzny.

KRONIKA

W sprawie zbiórek ulicznych

Przed kilkoma dniami wspominaliśmy w „Życiu Lidzkim” o całkiem nieodpowiednim i niepraktycznym przełyku, który zwie się instytucją zbiórek ulicznych, proponując znaleźć inny, mniej złośliwy, środek na ujęcie humanitarnych popędów naszego społeczeństwa. Przedsmak zbliżającego się sezonu tych zbiórek, mieliśmy wczoraj. Odbyla się zbiórka na T(owarzystwo) U(niwersytetów) K(olobniczych) składaną bardzo pozytywną oświatową instytucję.

GORLIWE kwestarki chcąc zasilić kasę T.U.R. u, pełnili swój obowiązek naprawdę cokolwiek gorliwie. Miłe Panie! Prosimy pamiętać o tem, że daje ten moze dać, a zbyt natarczywe naleganie wywołuje niesak i zniecierpliwienie.

Więcej taktu! O tem należy pamiętać przy następnych zbiórkach.

Z pomocy społecznej

Lidzkie Koło Polskiego Białego Krzyża i Komitet Pomocy Biednym, urządził w sobotę, dnia 5 maja, w sali „Oguńska Kolejowego” zabawę taneczną na cele kulturalno-oświatowe, oraz dla Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia Św. Wincenciego à Paulo. Należy spodziewać się, że starania i trudy ruchliwych organizatorów i sympatyczne cele tych pożytecznych ze wszelki miar instytucji, znajdują poparcie u naszej ofiarnej publiczności, tembardziej, że dobor zaproszonego towarzystwa i spodziewamy sympatyczny nastrój, dadzą uczestnikom zabawy możność spędzenia kilku miłych chwil i zapomnienia o kłopotach codziennego szarego życia.

Imienne karty wstępu można nabywać u p. prezesa Borkowskiej, ul. Suwalska 40.

Ruch spółdzielczy

Wydział Lustracyjny Związku Spółdzielni Spożywców Rozplitej Polskiej w porozumieniu z Wydziałem Społeczno-Wychowawczym, zwoluje w okresie wiosennym 1928 r. konferencje okręgowe w całym kraju. Na konferencjach tych będą wyjaśnione momenty ideowo-gospodarcze, dotyczące się spółdzielczości spożywców. Będą poruszone przedewszystkiem następujące zagadnienia:

- 1) stosunek spółdzielczości spożywców do innych odmian spółdzielczości (rolniczo-handlowej, kredytowej, mleczarskiej i t. p.);
- 2) stosunek do ruchu za-

Radjoprogram

WARSZAWA fala 1.111.

Czwartek 3 maja

- 10.15—11.45. Transmisja nabożeństwa.
- 12.00. Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, hejnał z wieży Marjackiej, komunikat lotniczo - meteorologiczny.
- 12.10—14.00. Koncert dla młodzieży z Filharmonji Warszawskiej.
- 14.00—15.00. Przerwa.
- 15.00—15.16. Komunikat meteorologiczny, nadprogram.
- 15.15—17.00. Koncert popularny z Filharmonji Warszawskiej.
- 17.00—17.25. Odczyt p. t. „Wizja dn. 3 Maja w roku 1950”.
- 17.25—18.45. Rozmaitości.
- 17.45—18.55. „Wiosna Polska” słuchowisko radjowe.
- 18.55—19.20. Przerwa.
- 19.20. Transmisja z opery Poznańskiej.
- W przerwie biuletyn „Messager Polonais” w języku francuskim.
- 22.00—22.05. Sygnał czasu i komunikat lotniczo-meteorologiczny.
- 22.05—22.20. Komunikat PAT.
- 22.02—22.30. Komunikaty polityczne, sportowy oraz nadprogram.
- 22.30—23.30. Transmisja muzyczna.

Piątek 4 maja

- 12.00. Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie, komunikat lotniczo - meteorologiczny, oraz nadprogram.
- 15.00—15.20. Komunikaty meteorologiczne, gospodarczy, samorządowy, oraz nadprogram.
- 15.20—15.30. Przerwa.
- 15.30—15.55. Odczyt z cyklu wykładów dla maturzystów szkół średnich p. t. „Wojna światowa”.
- 15.55—16.20. Odczyt z cyklu wykładów dla maturzystów szkół średnich p. t. „Polska Współczesna”.
- 16.20—16.40. Przegląd wydawnictw periodycznych.
- 16.40—17.05. Lekcja języka angielskiego.
- 17.05—17.20. Przerwa.
- 17.20—17.45. Transmisja odczytu z Wilna.
- 17.45—18.55. Koncert w wykonaniu orkiestry teatru „Morkie Oko”.
- 18.55—19.05. Przerwa.
- 19.05—19.15. Komunikat rolniczy.
- 19.15—19.30. Rozmaitości.
- 19.30—19.55. Odczyt z działu „Hygiena i Medycyna”.
- 19.55—20.15. Pogadanka muzyczna.
- 20.15. Transmisja Koncertu symfonicznego z Filharmonji Warszawskiej.
- 22.00—22.05. Sygnał czasu i komunikat lotniczo - meteorologiczny.
- 22.05—22.20. Komunikaty PAT.
- 22.20—22.23. Komunikaty polityczne, sportowy, oraz nadprogram.

POSZUKUJE SIĘ Maszynistki ze znajomością stenografji

Zgłoszenia do redakcji „Życia Nowogrodzkiego”.

Zapisujcie się na członków Koła Przyjaciół Akademika

W nocny z dnia 28 na 29 kwietnia 1928 r. zgubiona została teczka skórzana ciemno-brązowa, zawierająca różne papiery dla znalazcy nie przedstawiające żadnej wartości. Uczciwemu znalazcy wynagrodzenie.

E. Nawakowski 3 Maja Nr. 1 w Nowogrodzku. 74.

UDZIELA LEKCJI MUZYKI

na skrzypkach według metody Petersburgskiego Konserwatorium, oraz na mandolinie i gitarze. Nowogrodzku ul. Grodzka 29 Gelard.

Zawiadamiam P. T. publiczność, że kupuję butelki monopolowe.

Nowogrodzku, W. Rynek Nr. 6 „Restauracja Chmielewskiego”.

Pożary w I-szym kwartale 1928 roku

W pierwszym kwartale 1928 roku zlikwidował Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w dziale przymusowym ubezpieczeń od ognia 1868 pożarów, podczas których spłonęło 3,057 budowl wartości 3.301.200 złotych; w dziale ubezpieczeń dobrowolnych zlikwidowano 162 pożary, podczas których spłonęło 200 obiektów ubezpieczonych na sumę 411.300 złotych. W tym samym okresie roku u biegłego przynano odszkodowań ogólnych na sumę 2.391.900 zł., z czego wynika, iż w roku bieżącym omawiane świadczenia wzrosły o 1.320.600 złotych. Wzrost ten tłumaczyć należy większą palnością oraz

znacznym zwiększeniem obowiązków szacunków przy stałym dążeniu do dostawiania ich do pełnej wartości; w roku bieżącym doprowadzono już szacunki do 70% pełnej wartości.

Ponadto przynal Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w pierwszym kwartale roku bieżącego 537 niskoprocentowych pożyczek ulgowych (na 4% rocznie do spłaty w ciągu 4—7 lat) na sumę 649.650 złotych pogorzelnom, którzy zobowiązali się do ogniotrwałej odbudowy spalonych nieruchomości oraz 13 pożyczek ulgowych na sumę 365.000 złotych samorządów na wytwórnictwo i składy materiałów ogniotrwałych. (Arol)

Wegiel drzewny, kowalski
Terpentynę białą, żółtą i czerwoną
Karbollineum do impregnowania drzewa
Smole drzewną i gazową
Dziegiele I gat. do smarowania skór
Dziegiele II gat. do kłozetów
Pikę (smole szwacką)
Papę dachową

POLECA I SPRZEDAJE **M. BRUDNY**
Nowogrodzku, ul. Piłsudskiego 27. 75

Oryginalne szwedzkie wirówki

ALFA-LAVAL

cięższą się wszechświatową sławą i nie mają sobie równych

Najlepsze odtuszczanie — Najtrwalszy mechanizm
Najprostsza konstrukcja — 30-letnia gwarancja

10-cio miesięczne rozplaty tylko u przedstawiciela

BIURO ROLNICZO-TECHNICZNE
Inż. St. NAWAKOWSKI Nowogrodzku ul. 3-go Maja 1

Wstępujcie do Związku Strzeleckiego

ROLNICY

Kośćbę i Żniwo 1928 r. wykonać możecie tylko oryginalnymi żniwiarkami „WESTERAS”

Na ostatnich konkursach sprawności żniwiarek „WESTERAS” otrzymała pierwsze nagrody i odznaczenia przed amerykańskimi

Żądacie ofert i opisów w firmie:

BIURO ROLNICZO-TECHNICZNE **Inż. St. NAWAKOWSKI** w Warszawie Kredytowa 4

1 w Oddziałach:
w Nowogrodzku 3 Maja 1, w Horodzieju Szosowa 22.
1/2 należności 1 listopada 1928 r. — 1/2 należności 1 maja 1929 r.